

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**Magistrat
Dr. Consuelo Scerri Herrera LL.D. DIP. MATR. (Can.)**

Seduta mizmuma illum, 5 ta' Lulju 2017

Rikors Numru: 182/15 CSH

WDM International Ltd (C29140)

vs

Knight Music (2007) Ltd. (C41101)

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ipprezentat fir-Registru ta' din il-Qorti nhar it-18 ta' Gunju, 2015 fejn is-socjeta' rikorrenti talbet lil din il-Qorti tikkundanna lis-socjeta' intimata thallasha s-somma ta' tlett elef, sebgha mija w sitta u sebghin Ewro (€3,776) rapprezentanti hlasijiet dovuti minnha ghal servizzi ta' *auditing* lilha rezi.

Bl-ispejjez kontra s-socjeta' konvenuta li minn issa qed tigi ingunta in subizzjoni, inkluz l-ispejjez tal-ittri ufficjali u tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju u bl-imghax legali inkluz dawk ai termini tal-Artikolu 26A et seq. tal-Kap. 13 tal-Ligijiet ta' Malta sad-data tal-effettiv pagament.

Rat ir-risposta pprezentata mis-socjeta' Knight Music (2007) Ltd. (C41101) fl-14 ta' Lulju, 2015 fejn eccepiet:

“Illi t-talba tas-socjeta’ attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt stante li s-socjeta’ esponenti m’ghandha taghti xejn lis-socjeta’ attrici.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri kemm-il darba jkun il-kaz.”

Rat l-affidavit ta’ **Dunstan Magro** pprezentat kontestwalment mar-rikors promotur fejn iddikjara li huwa direttur tas-socjeta’ WEM International, li originarjament kien jisimha Winston Magro & Co. Fost is-servizzi li toffri din il-kumpanija taghti servizzi ta’ awditjar.

Jghid li fid-19 t’Awissu, 2008 is-socjeta’ Knight Music (2007) Ltd., kienet iffirmit *engagement letter* (mehmuza u mmarkata “WDM A1”) fejn sar ftehim fuq is-servizzi li s-socjetajiet WDM International Ltd. (li qabel kien jisimha W&D Magro Co. Ltd.), WDM Lex Advisory Ltd. (li qabel kien jisimha W&D Corporate Services Ltd.) u WDM International (li qabel kien jisimha Winston Magro & Co. kif spjegat aktar ’il fuq) kellhom jaghtu lis-socjeta’ Knight Music (2007) Ltd. Minkejja li gew rezi diversi servizzi mis-socjeta’ WDM International is-socjeta’ Knight Music (2007) Ltd. baqghet inadempjenti fil-pagamenti taghha.

Ikompli li qabel ma bdew dawn il-proceduri tal-Qorti, huma ghamlu bosta tentattivi sabiex jigbru l-flus, liema tentattivi saru minnu personalment permezz tat-telefon mad-direttur prezenti tas-socjeta’ Knight Music (2007) Ltd, John Bonnici. Jghid pero’ li dawn it-trattativi ma waslu mkien ghaliex Bonnici nsista li l-pagamenti kienu saru. Kompla li kien biss wara li baghtu ittra ufficjali u nhareg il-mandat ta’ sekwestru illi s-Sur Bonnici accetta li jsiru diskussjonijiet. Magro jghid li f’laqgha li saret bejnu w bejn is-Sur Bonnici, flimkien mal-avukati taghhom, is-Sur Bonnici nsista li kien diga’ hallas l-ammont pretiz izda mbaghad irrizulta li s-somma li ghaliha kien qed jirreferi Bonnici kienet thallset lis-socjeta’ WDM International Ltd. sabiex dawn jeffettwaw pagamenti ta’ taxxa ghan-nom tas-socjeta’ Knight Music (2007), mentri Bonnici kien minghalih li dan it-

trasferiment kien sar bhala hlas ghas-servizzi taghhom. Magro jsostni li dan il-pagament fil-fatt kien sar versu hlasijiet ta' taxxa.

F'din il-laqgħa kienu talbu li ssir laqgħa ohra bejn l-accountant prezenti tas-socjeta' Knight Music (2007) Ltd. sabiex jigi stabbilit ezattament jekk dan hux minnu, w eventwalment hekk sar u anke gie stabbilit illi l-ammont reklament huwa dak dovut lilhom mis-socjeta' Knight Music (2007) Ltd. Izda minkejja dan, jghid, is-Sur Bonnici baqa' jinsisti li m'ghandu l-ebda hlasijiet x'jagħmel.

Ikompli li mir-records tal-kumpanija jirrizulta illi s-socjeta' Knight Music (2007) Ltd. għandha kontijiet pendenti versu s-socjeta' WDM International li jammontaw għal €3,776 u dan kif jirrizulta mill-invoices annessi u mmarkati WDM A2 u WDM A3, liema ammont ma jinkludix l-imghaxijiet u l-multi legali li qed jigu mitluba.

Illi nhar it-28 ta' Ottubru, 2015 xehed viva voce **Dunstan Magro** għan-nom u in rappreżentanza tas-socjeta' attrici li beda billi għamel korrezzjoni fl-affidavit tiegħu fis-sens illi huwa direttur tas-socjeta' WDM International Limited. Qal li huma kienu ntalbu jagħtu servizz ta' awdiżjar lis-socjeta' konvenuta. Naturalment wara li kien sar ix-xogħol relattiv, kienu hargu l-kontijiet u fisser li *l-audited financial statements* gew prezentati fir-Registry of Companies. Għalhekk, qal, fil-fehma tagħhom ix-xogħol kien gie ezegwit. In segwitu hareg l-kontijiet tagħhom li jinsabu eżebiti fl-atti a fol 15 u 16 u li jammontaw għal elf, tmien mija w tmienja w tmenin Ewro (€1,888). Mistoqsi kif il-kont tiegħu kien jammonta għal elf u sitt mitt Ewro (€1,600) oltre l-VAT, qal illi huma kienu ffirmaw Letter of Engagement, skont liema ittra (li tinsab eżebita fl-atti a fol. 4 et sequitur) *f'point number ten*, hemm miktub kemm kien se jiswa *l-audit* u naturalment għalhekk il-kont hareg abbazi ta' dak li kien miftiehem. Ix-xhud qal li saru diversi tentattivi għall-hlas mas-socjeta' konvenuta, pero' l-kontijiet għadhom pendenti sal-lum. Mistoqsi jekk qattx kien hemm xi kritika min-naha tas-socjeta' konvenuta dwar ix-xogħol illi għamlu, wiegeb fin-negattiv, pero'

zied li kien hemm xi dizgwiw fis-sens illi s-socjeta' konvenuta kienet qalet li ghadditilhom xi flus, cioe' is-somma ta' ghaxart elef, tlett mija u ghaxar Ewro (€10,310) li pero' ma kellhomx x'jaqsmu mad-debitu in kwistjoni. Filwaqt li qal illi verament din is-somma thallset lilhom, qal li pero' dawn marru biex jithallsu l-kontijiet pendenti ta' taxxa li s-socjeta' konvenuta kellha. Ezebixxa kopja ta' dokumentazzjoni fejn il-flus hargu mis-socjeta' konvenuta u dahlu ghand is-socjeta' attrici w ricevuti ta' pagamenti li saru direttament mat-taxxa. Din id-dokumentazzjoni giet immarkata komplessivament bhala Dokument WDM1, 2 u 3 rispettivament. Zied jghid li dan l-ammont gie verifikat u mqabbel mal-accounts prezenti li hemm illum, u illi effettivament dan thallas lill-Inland Revenue. Ghalhekk rega' nsista li llum l-ammont mitlub fir-rikors promotur ghadu dovut, cioe' l-fees dovuti lilhom ghas-snin 2008 u 2009.

Rat ir-risposta ulterjuri ta' Knight Music [2007] Ltd. (C41101) prezentata nhar it-2 ta' Novembru, 2015 fejn l-istess socjeta' eccepjet:

“Illi t-talba tas-socjeta' attrici hija nfondata fil-fatt u fid-dritt stante li hi preskritta a bazi tal-Artikolu 2149(c) tal-Kodici Civili Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri kemm-il darba jkun il-kaz.”

Dunstan Magro rega' xehed fit-13 ta' Jannar, 2016 fejn irrikonoxxa li effettivament il-fees li kienu dovuti kienu ghas-snin 2008, 2009. Mistoqsi x'ghamel wiegeb li wara li kien hemm diversi diskussjonijiet bejnu w bejn Mark Galea li dak iz-zmien kien jokkupa l-kariga ta' direttur tal-kumpanija konvenuta w kienu waslu f'arrangament li effettivament l-ammont dovut kellu jithallas lillu permezz ta' kambjali. Ezebixxa kopji ta' dawn l-istess kambjali li l-Qorti mmarkat bhala Dokument Z. Pero' zied li cio' nonostante l-konvenut ma hallasx. Ic-cekkijiet in kwistjoni ma bdewx jissarrfu. Wara hafna zmien saret laqgha ohra b'avukati ohrajn u ftehm u illi kellhom jaghmlu *reconciliation* anke

mal-accounts il-godda dwar il-bilanc dovut. Dan effettivament sar u waslu ghall-ammont li huma qed jitolbu fir-rikors promotur. Ix-xhud esebixxa bhala Dokument X, disa' (9) cekkijiet li kien ircieva minghand is-socjeta' konvenuta w li ma gewx onorati. Zied jghid li wara dawn ic-cekkijiet li ma ssarrfux, ma rcieva l-ebda pagament iehor.

Mistoqsi jekk meta dawn ic-cekkijiet ma gewx onorati hax passi ohrajn, wiegeb li kien ghamel ittra ufficjali skont l-Artikolu 166A u anke kien ghamel mandat ta' sekwestru, pero' sussegwentement kien tkellem ma' John Bonnici ghan-nom tas-socjeta' konvenuta u rtirah bhala turija ta' *goodwill*. Mistoqsi mill-Qorti jekk bejn is-snin 2009 u 2012 meta kien hemm l-ewwel cekkijiet li ma gewx onorati min-naha tal-konvenut, jekk kienx hemm xi komunikazzjoni fis-sens ta' ittri gudizzjarji, qal illi kien hemm *engagement claim letter* bejniethom, kopja ta' liema giet esebita u mmarkata bhala Dokument Y. Huwa esebixxa l-ittra ufficjali illi huma kienu baghtu lis-socjeta' konvenuta in konnessjoni ma' dan il-kreditu taghhom, li giet immarkata bhala Dokument R. Ma' din hemm ukoll in-notifika relattiva.

Dunstan Magro xehed in kontro-ezami fit-8 ta' Frar, 2016 fejn ipprometta li fis-seduta sussegwenti jzebixxi l-original tal-kambjali li kien esebixxa fis-seduta precedenti. Gie muri l-kopja ta' dawn il-kambjali, li jinsabu ezebiti fl-atti a fol 37 et sequitur u kkonferma fuqhom il-firma tieghu ghan-nom tas-socjeta' W&D Magro kif ukoll dik ta' Mark Galea li dak iz-zmien kien jokkupa l-kariga ta' direttur tas-socjeta' konvenuta. Mistoqsi effettivament ta' min hi l-kitba w mhux il-firem, iddikjara li xi hadd mill-ufficcju tieghu kien kiteb id-dati *hand written* u dawn inkitbu fil-prezenza tal-istess Mark Galea. Ikkonferma li huwa minnu li kien irtira l-mandat ta' sekwestru bhala forma ta' *goodwill* min-naha tieghu, u dan wara li kellhom laqgha ma' John Bonnici ghan-nom tas-socjeta' konvenuta fl-ufficcju peress li qallu li kellu kollox mizmum. Ix-xhud qal li l-intenzjoni tieghu kienet li jithallas u mhux li jzommlu kollox u kien ghalhekk li rtira l-mandat tramite l-avukat tieghu, pero' dejjem fuq struzzjoni tax-xhud stess.

Mistoqsi jekk ghandux kopja tal-kontro-mandat, stqarr li m'ghandux, pero' kien lest li jezebih fis-seduta li sussegwenti.

Qal li l-*letter of engagement* tieghu hija datata 19 ta' Awwissu 2008 u tinsab ezebita fl-atti a fol. 66 immarkata bhala Dokument Y filwaqt li d-data hija fol. 77 markata bhala 11 September 2008. Ikkonferma illi din hija l-kitba tieghu u kien kitibha fil-prezenza tal-firmatarji ta' dan id-dokument. Mistoqsi x'risposta kien hemm mis-socjeta' Knight Music ghall-ittra ufficjali tieghu tat-13 ta' Novembru 2014, wiegeb li bl-ament ma jafx. Hawnhekk esebixxa kopja tar-risposta li kien baghat hu w ir-risposta li kienet giet prezentata mis-socjeta' Knight Music minn Dr. Micallef Stafrace. Din giet immarkata bhala Dokument CSH. Zied jghid li ma kien hemm l-ebda raguni ghaliex ipprezenta xi risposta ghal din l-ittra ufficjali.

Qal li ghall-laqgha li semma, kienu prezenti hu, l-partner tieghu Diane Delia, Dr Alfred Grech u Dr Gauci. Prezenti wkoll kien hemm John Bonnici ghan-nom tas-socjeta' konvenuta assistit minn Dr Simon Micallef Stafrace li dakinhar kien qabel li l-ammonti kienu dovuti lilhom u li filfatt John Bonnici dakinhar kien ikkontenda li l-flus li kien tahom kienu hlasijiet ghalihom pero' huma ppruvawlu li effettivament daww il-hlasijiet kienu gew mghoddija direttament lill-Kummissarju tat-taxxi interni biex ihallsu l-bilanci dovuti u li effettivament huma ma kinux dahhlu l-flus. Prova ta' dan kienu esebew l-ircevuta tal-Kummissarju tat-Taxxi Interni fejn kien hemm indikat illi s-socjeta' Knight Music kienet hallset dan l-ammont. Ghaldaqstant John Bonnici dak il-hin kien qal li ma kellux problema biex ihallashom il-bilanc, diment li l-bilanc li kien ghad fadal jigi approvat mill-accountant tieghu Saviour Desira.

Sussegwentement saret laqgha bejn Saviour u Diane u qablu illi dak l-ammont bilancjali kien jezisti. Mistoqsi meta saret din il-laqgha wiegeb li jrid jivverifika mal-ufficju.

Seduta stante x-xhud gie nfurmat mill-avukat tieghu li effettivament il-kontro-mandat ma kienx gie pprezentat minnu u spjega li effettivament il-kontro-mandat kien gie prezentat mill-konvenut stess tramite l-avukat tieghu stante li kien skada t-terminu ghal prezentata tal-kawza, ghalkemm stqarr li mhux kompetenti biex iwiegeb. Spjega li ma kienx fetah il-kawza ghaliex il-konvenut kien qal li kien se jaghmel il-pagamenti dovuti u peress li kien hemm djalogu haseb li kienu se jaslu w ghalhekk halla t-terminu jghaddi. Hawnhekk stqarr li effettivament jista' jkun li qal certu affarijiet li m'humiex korretti legalment.

Dunstan Magro rega' xehed in kontro-ezami fis-16 ta' Marzu, 2016. Hu esebixxa l-original tal-*Bills of Exchange* mertu tal-kawza, li kopja taghhom diga hemm fil-process. Dawn gew ipprezentati *animo ritirandi* bil-ghan illi l-avukati difensuri tal-partijiet ikunu jistghu jaraw id-dokument originali. Dawn id-dokumenti gew prezentati go envelopp kannella li l-Qorti mmarkat bhala Dokument KM. Hu esebixxa wkoll ic-cekkijiet li ma kienux bbawnsjaw, li gew inseriti fl-istess envelopp kannella KM. Ix-xhud iddikjara li fuq il-kambjali li ghadu kif esebixxa, l-firma ta' John Bonnici ma tidhirx u kien jiffirma d-Direttur l-iehor, Mark Galea. Ikkonferma li meta kien sar il-ftehim originali l-kumpanija kien jisimha W and D Magro Limited waqt li illum il-kawza qed issir fil-konfront ta' WDM International Ltd li hija l-istess kumpanija. Hemm biss tibdil fl-isem waqt li s-C number ghadu l-istess.

Dunstan Magro rega xehed fid-19 ta' Ottubru, 2016 b'referenza ghax-xhieda li huwa ta fil-21 ta' Ottubru b'mod partikolari ghas-somma li huwa semma u cioe' elf, tmien mija, tmienja u tmenin, spjega li din is-somma fil-fatt tirrifletti biss hlas ghal sena wahda pero' suppost kien hemm sentejn u l-ammont ikun dak li qed jigi mitlub fir-rikors promotur u cioe' l-ammont ta' tlett elef, seba' mija sitta u sebgħin ewro. Mhuwiex minnu dak li gie allegat mis-Sur Bonnici u s-Sur Galea fix-xhieda taghhom li huma zammew xi dokumentazzjoni u ghalhekk ma setghux jaghmlu r-returns taghhom u ghalhekk huwa kien xtaq u fil-fatt kien qalilhom li kellhom jiltaqghu biex jaqblu fuq il-pagament u mbagħad ikun lest li

jghaddilhom id-dokumentazzjoni u fil-fatt una volta ftehm fuq il-pagament, ghaddejlhom id-dokumentazzjoni mill-ewwel.

Ma kienx l-interess tieghu li jaghmel hsara lis-socjeta'. Anzi spjega li kien l-interess tieghu bhala direttur tal-kumpanija li jagixxi b'tali mod u manjiera li jipprotegi dak li kien tieghu. Qal li m'huwiex minnu li huwa zamm dokumenti u m'ghaddihomx. Fil-fatt ghandu d-dokumentazzjoni li turi illi effettivament il-klijent gabar id-dokumentazzjoni u ghandu wkoll emails li jindika li effettivament dak li kien hemm bzonn minghand is-socjeta' konvenuta jghaddihomlhom u ghalhekk ix-xoghol min-naha taghhom inghalaq proprju ghax kien hemm is-*supporting documents* taghhom. Kieku ma kellhomx dawn is-*supporting documents* ma setghux jaghmlu x-xoghol li ghamlu. Is-Sur Desira kien talab l-*opening balances* tal-2010 u spjega li l-ahhar sena li ghalaqhom *in audit point of view* kien fis-sena 2009. L-istess bilanc li huwa ta tas-sena 2009 u ghalhekk jigu bi *closing balances for the year* huma naturalment l-*opening balances* tas-sena ta' wara u ghalhekk l-informazzjoni li talbu effettivament kien tahielu. Tant hu veru li meta huma tkellmu mal-awditur proprju, din l-informazzjoni qatt ma gie mitlub jghaddiha.

Sostna li m'huwiex minnu dak li ssemma' u cioe' li kellu jsir hlas ta' *two hundred fifty-euro* (€250) fix-xahar izda kienu *two hundred fifty Maltese Lira* (LM250) u ghalhekk is-somma ta' mitejn u hamsin lira Maltin bhala pagament *on account* ghal sena shiha jirrifletti ezattament is-somma ta' sebat elef ewro li huwa fl-ahhar mill-ahhar kien iccargjajt b'mod komplessiv lis-socjeta' konvenuta. Esebixxa erba' pagni li gew immarkati komplessivament bhala Dokument Z u huwa ghalhekk kien accetta s-somma ta' *two hundred and fifty euro* (€250) bhala pagament biex ikomplu ghaddejin minkejja li din ma kinitx is-somma pattwita. Pero' din xorta ghandha riflessjoni fuq dak li kien gie deciz fl-*engagement letter*. Spjega li s-Sur Galea huwa sar jafu wara li kienu bdew din ir-relazzjoni. Ma kienx jafu qabel. Naturalment una volta tibda relazzjoni ta' xoghol issir hbieb. Hija prassi u hu obligat ukoll bil-kodici etika taghhom li ma jistax jibda *assignment* qabel ma jkollu ftehim mal-klijent u dan sabiex ma jkun hemm

l-ebda lok ta' abbuz minn ebda parti. Il-*letter of engagement* tispjega l-iskop ta' dak ix-xoghol, ix-xoghol li effettivament ghandu jsir, x'tippretendi effettivament minghand il-klijent u kif relazzjoni professjonali ha tigi regolata. Huwa qatt ma jaf li kellu xi jghid mas-Sur Desira minkejja li huwa mhux accountant. Mistoqsi ghaliex effettivament giddeb lilu fix-xhieda tieghu spjega li ma jafx. Huwa minnu li effettivament is-socjeta' konvenuta kienet ghaddietilhom pagament ta' ghaxart elef (€10,000) u dawn huma ghaddewhom lill-income tax.

Dr Simon Micallef Stafrace xehed fis-27 ta' April, 2016 u spjega li qed jara n-nota responsiva ta' Knight Music esebita fl-atti a fol. 85 tal-process datata 18 ta' Gunju, 2014 u spjega illi din hija risposta li huwa kien ipprezenta ghal ittra ufficjali taht il-166A li kien ircieva u hemm dikjarazzjoni li l-ammont pretiz mhux minnu. Ra wkoll id-dokument esebit fl-atti a fol. 89 u dan huwa kontro-mandat li kien hareg hu peress li ma kinitx giet ipprezentata l-kawza entro t-terminu stabbilit mil-ligi.

Rat in-nota tas-socjeta' Knight Muscat (2007) Ltd. Tal-24 ta' Mejju, 2016, li permezz taghha pprezentat tliet affidavits, cioe' dak ta' John Bonnici, ta' Mark Anthony Galea u ta' Saviour Desira.

Rat l-**affidavit ta' John Bonnici** fejn bil-gurament tieghu kkonferma li:

1. Huwa direttur tas-socjeta' Knight Music (2007) Ltd, liema kumpanija bdiet topera fis-sena 2007. Fiz-zmien tal-bidu l-kumpanija kellha wkoll direttur iehor, certu Mark Galea, li illum m'ghadux.
2. Fil-bidu huma bdew jahdmu ma' *accountant* iehor, certu Joseph Sammut mill-Mosta u peress li dan ma kienx jaghtihom is-servizz fil-hin, kienu waqfuh u bdew jahdmu ma' Dunstan Magro li huwa d-direttur tas-socjeta' W & D Magro Co Ltd, liema kumpanija illum bidlet isimha ghal WDM International Ltd. Huma bdew jahdmu mieghu fl-2008.

3. Huwa flimkien ma' Mark Galea kienu ftiehm u ma' Dunstan Magro qabel ma beda x-xoghol, li huwa jaghmlilhom l-accounts kollha tal-kumpanija u huma jhallsuh mitejn u hamsin ewro (€250) fix-xahar. Dan il-ftehim kien wiehed verbali u ma tnizzel xejn bil-miktub. Pero' dan il-ftehim baqa' jigi onorat minnhom. Tant huwa hekk illi d-direttur l-iehor Mark Galea kien ihallas lil Magro dan l-ammont bhala l-hlas tieghu, liema hlas kien isir 24 x 7 bl-*internet banking*, direttament fil-kont tal-kumpanija ta' Magro.
4. Filfatt dawn li gejjin huma l-pagamenti li huma ghamlu lil Magro:

Data tal-pagament	Ammont	Pagament
08 ta' Ottubru 2008	€250	Ottubru 2008
10 ta' Jannar, 2009	750	Novembru 2008 – Jannar 2009
28 ta' Lulju, 2009	1250	Frar - Gunju 2009
14 ta' Awwissu, 2009	250	Lulju 2009
15 ta' Ottubru 2009	250	Awwissu 2009
30 ta' Novembru 2009	250	Settembru 2009
06 ta' Marzu 2010	750	Ottubru - Dicembru 2009
29 ta' April 2010	250	Jannar 2010
18 ta' Awwissu 2010	750	Frar - April 2010
23 ta' Novembru 2010	750	Mejju - Lulju 2010
24 ta' Marzu 2011	750	Awwissu - Ottubru 2010
27 ta' Gunju 2011	750	Novembru 2010 - Jannar 2011

Esebixxa *statements* tal-Bank of Valletta li juru l-pagamenti kollha fuq imsemmija u li huma mmarkati bil-*high lighter*. Dan id-dokument li fih 12-il pagna gie mmarkat bhala Dok JB1.

6. F'Gunju 2011 huma rceview minghand Magro kont li esebixxa bhala Dok. JB2. Spjega li fuq il-kont Dok JB2 hemm rati li huma ma kinux ftiehm u dwarhom ghax kif gia spjega r-rata tax-xoghol li ftiehm verbalment kienet ta'

mitejn u hamsin ewro (€250) fix-xahar. Ghalhekk dan il-kont huwa wiehed fazull ghax ir-rati li fih huma vvintati minn Magro u huma qatt ma ftehm u dwarhom.

Spjega ukoll illi skond ix-xhieda li ta Dunstan Magro fit-28 ta' Ottubru 2015 proprju fl-ahhar tal-ewwel faccata, huwa ddikjara illi: "*L-ammont mitlub minnha fir-rikors promotur ghadu dovut. Il-fees huma dovuti lilhom ghas-snin 2008 u 2009.*"

Skont ix-xhieda tieghu ssupportata bl-istatements tal-Bank of Valletta li esebixxa bhala Dok JB1, huma hallsu kollox lil Magro.

Ovvjament huma ma qablux mal-kont li huwa tahom jigifieri ma' Dok JB2 u minnufih gharrfuh li kienu qed jitterminawlu x-xoghol magghom. Filfatt wara marru ghand *accountant* iehor u cioe' DBS Limited immexxija minn Saviour Desira, talbuh prezz ghas-servizz li kien qed jaghtihom Magro u dan tahom l-ammont ta' mija u hamsin ewro (€150) plus il-VAT u dan tal-istess xoghol li kien jaghtihom Magro. Esebixxa *statement* ta' DBS Limited bhala Dok JB3.

7. Ghalhekk biex jikkonkludu ma' Magro huma talbuh id-dokumenti kollha li kellhom ghandu sabiex jghadduhom lill-awditur l-iehor li gia semma'. Dunstan Magro kien pront qalilhom li ma kienx lest li jaghtihom il-karti u d-dokumenti taghhom qabel ma jhallsuh dak li kien qed jitlob. Ovvjament inholqitilhom problema peress li l-*accountant* il-gdid kellu bzonn id-dokumenti biex jibda jahdem warajh. Huma ghalhekk hassewhom irrikattati minn Magro ghax jew jatuh dak li kien qed jitlobhom jew inkella ma kienx ser jaghtihom id-dokumenti. Ghalhekk b'daharhom mal-hajt kif kienu, huma kellhom jaslu fi ftehim mieghu illi jaghtuh sitta u ghoxrin pagament zejda ta' €250-il wiehed bhala *post dated cheques*, xahar wara l-iehor. Dawn ic-cekkijiet igibu d-dati mid-29 ta' Lulju 2011 sal-25 ta' Awwissu 2013 u huma tawhomlu f'daqqa biex b'hekk hadu d-dokumenti taghhom minghandu u l-kwistjoni tinghalaq. Huwa filfatt ghalhekk li huma jsostnu li lil Magro m'ghandhom jaghtuh ebda flus.

Huma ghaddew id-dokumenti li kien tahom Magro lill-*accountant* il-gdid li sab li kellhom xi dokumenti nieqsa u ghalhekk l-*accountant* il-gdid kellu jerga' jaghmel l-*accounts* mis-sena 2010 '1 quddiem. Ta' min jinnota illi fil-kont Dok JB 2 Dunstan Magro ppretenda li jhallsuh €2,516 ghal xoghol li suppost ghamel ghas-sena 2010 u l-ammont ta' €513 ghal xoghol li suppost ghamel ghas-sena 2011 u €300 ohra ghal xi haga li Magro sejhilha "*special*" ghalkemm ma jafux x'inhid.

8. Kif gia qal Dunstan Magro ma tahomx id-dokumenti kollha tagghom. Ghalhekk huma kienu kostretti li jaghmlu *stop payment* ta' ghaxar cekkijiet illi hu kien ghadu ma sarraf.

9. Ghadda z-zmien u f'Gunju 2014 is-socjeta' WDM International Limited ghamlet Mandat ta' Sekwestru kontra s-socjeta tieghu . Permezz tac-Cedola ta' Depositu relattiva, il-Bank of Valletta Plc iddepozita s-somma ta' €6,641.30 fir-Registru tal-Qorti mill-flejjes li s-socjeta' tieghu kellha hemm iddepositati (Dok JB4). Peress illi s-socjeta' WDM International Limited ma segwietx il-mandat bil-kawza, hekk kif titlob il-ligi, huwa permezz tal-avukat Dr Simon Micallef Stafrace hareg id-debitu kontro-mandat u wara irtira l-istess ammont mir-Registru tal-Qorti. Dan ghamlu ghax dejjem sostna illi ma' Magro u l-kumpaniji tieghu, kienu ssaldaw kollox u ma kellhom xejn aktar x'jaghtuhom.

10. Fl-2014 ircieva ittra ufficjali minghand is-socjeta ta' Magro li baqghet tippretendi l-flus, u l-istess avukat Simon Micallef Stafrace wiegeb b'mod ufficjali illi l-ammont pretiz ma kienx dovut stante li kull ammont li seta' kien talvolta dovut gia' thallas.(Dok JB 5).

11. L-istess f'Novembru 2014 is-socjeta' ta' Magro regghet baghtet ittra ufficjali ohra u din id-darba l-avukat Frank Cassar minnu inkarigat wiegeb illi l-pretenzjonijiet ta' dik is-socjeta' kienu nfondati filfatti u fid-dritt stante li l-

ammont mitlub m'huwiex dovut peress li s-socjeta' tieghu kienet gia hallset ghas-saldu u anzi kienet hallset aktar minn dak li verament kien dovut.

12. Imbaghad wara saret din il-kawza kontra taghhom.

Fis-6 ta' Lulju, 2016 rega' xehed **John Bonnici in kontro-ezami**. Mistoqsi jekk jaghraf id-dokument li jinsab inserit fl-atti a fol 77, ikkonferma li fuq dan id-dokument hemm il-firma tieghu. Qal li dan id-dokument gie ffirmat wara li Dunstan Magro kien hargilhom kont. Qal ukoll li huma ma kinux miftehmin mieghu u illi d-data effettivament giet wara li nghataw servizz. Spjega li huma waqqfu s-servizz tas-socjeta' WDM International, ghaliex din baghtitilhom kont li ma kinux miftehma dwaru. Qal li Dunstan Magro nsista li kien dak il-kont, pero' huma m'accettawhx u waqqfuhom ghaliex ma qablux mal-kont. Kompla li filfatt kienu marru ghand accountant iehor li talab id-dokumenti lis-socjeta' attrici, cioe' d-dokumenti li huma kienu jaghddu ta' kuljum lis-socjeta' attrici. Zied li s-socjeta' attrici ma riditx tghaddi dawn id-dokumenti lill-accountant il-gdid qabel ma huma jhallsu dak mitlub. Sostna li pero' bla ma riedu, sabiex ikunu jistghu jiehd d-dokumenti, kellhom jaslu fi ftehim ghax gabhom dahrhom mal-hajt. Qal li jaf li kienu waslu ghal xi ftehim ta' pagament u meta in segwitu' ghamlu dawn il-pagamenti li ftehm dwarhom, kienu cekkijiet *post-dated* ghaliex ma setghux ihallsu kollox f'daqqa.

Una volta ghaddewlu dawn il-pagamenti tahom id-dokumenti lura, ghalkemm ma tahomx id-dokumenti kollha w kellhom jitolbuh il-kumplament ghaliex skont l-accountant il-gdid ma kinux bizzejjed u kellu jerga' jibda xi sena mill-gdid. Stqarr li hu ma jifhimx f'dawn l-affarijiet.

Stqarr li huwa minnu li ghamlu *stop payment* ta' dawn ic-cekkijiet, u dan ghaliex kien hemm *cheque book* li kien mitluf u inoltre peress li s-socjeta' attrici m'ghaddietx id-dokumentazzjoni kollha lill-accountant. Cahad li kien ghamel *stop payment* ghaliex kienu hallsu ghaxart elef Ewro (€10,000) lis-socjeta' attrici,

anzi, spjega li l-*istop payment* effettivament kienu saru qabel. Qal li jista' jkun il-kaz li l-accountant il-gdid Saviour Desira ghamel kuntatt ma' Diane Magro, u dan ghaliex hu kien talbu jaghmel kuntatt mas-socjeta' attrici biex jara fuq xiex kellha pretensjoni. Qal li huma kienu gia ftehm u fil-fatt kienu ga ghaddew ic-cekki jiet kollha biex jiehdu lura d-dokumenti. Qal li hu qatt ma ta struzzjonijiet biex bl-ghaxart elef Ewro (€10,000) jithallsu xi taxxi.

Rat l-**affidavit ta' Mark Anthony Galea** fejn bil-gurament tieghu kkonferma li:

1. Huwa kien direttur fis-socjeta' Knight Music (2007) Ltd. Id-direttur l-iehor li ghadu sal-lum huwa John Bonnici.
2. Il-kumpanija li taghha huwa kien direttur bdiet topera fl-2007. Kien huwa li kkomunika l-ewwel ma' Dunstan Magro, li dak iz-zmien kellu kumpanija ta' *accountants* bl-isem W. & D. Magro Co Ltd. Wara li mar ikellmu u qallu x'kellu bzonn u x-xoghol involut u spjegalu l-istess xoghol fid-dettal, huwa lahaq ftehim mieghu illi jibda jiccargjahom mitejn u hamsin ewro (€250) fix-xahar. Huwa ghadda mbaghad din l-informazzjoni lid-direttur l-iehor u flimkien marru ghand Magro biex jiftehm mieghu ghax deherilhom li l-prezz tieghu kien ragonevoli. Filfatt qablu bejniethom bil-kliem illi dan kellu jkun l-ammont li kellhom ihallsu ghas-servizzi li kien ser jaghtihom Magro. Il-ftehim kien wiehed verbali u dakinhar ma ffirmaw xejn.
3. Bdew jahdmu fl-2008 fis-sens illi l-kumpanija ta' Magro bdiet taghmlilhom l-*accounts*, il-pagi u l-*VAT returns* tal-kumpanija taghhom. Min-naha taghhom huma bdew ihallsu permezz ta' *bank transfer* l-ammont ta' €250 fix-xahar. Ix-xoghol baqa' ghaddej ghalkemm huwa kien jilmenta hafna u ta' spiss, dwar ix-xoghol li kien qieghed jaghtihom. Filfatt l-ilmenti kien jaghmilhom kemm ma' Dunstan Magro kif ukoll ma' certa Charmaine li kienet tahdem fil-kumpanija ta' Magro.

4. Ghall-habta ta' Lulju 2011 huwa cempel lil W. & D. Magro Co Ltd, qabad lil Charmaine u staqsieha kemm kienet ser tkun il-VAT *return* li kien imisshom. Dan ghamlu peress illi hu kien qed jikkalkula *budget* peress li kien dahlilhom kont tal-gitarri Fender li riedu jhallsu. Din Charmaine kienet pronta gharfitu li l-kont tal-VAT kien ser jiswilhom xi haga fuq elfejn ewro. Ghalhekk huwa bbaza il-*budget* tieghu fuq din l-informazzjoni. Xi erbat ijiem wara rcevev il-kont tal-VAT li kien fl-ammont ta' fuq hamest elef ewro. Huwa minnufih mar ghand Magro biex ikellem lil Charmaine. Hija qaltlu li l-ammont tal-VAT kien ikopri wkoll *invoices extra* ta' xoghol tal-kumpanija ta' Magro li kienu ghadhom ma invojsjawhomx. Huwa ma accettax dak li qalet u hi gharfitu li kienu ghamlu xoghol extra matul is-sena 2008 u li tagghom kienu ghadhom ma hargux l-*invoices* relattivi. Ghaddew xi tlett ijiem u hu u John iltaqghu ma' Dunstan Magro li pprezentalthom kont ta' aktar minn €14,000 ta' xoghol li qal li ghamel u li tieghu kien ghadu ma thallasx. Immedjatament huma ma accettawx dak il-kont ghax il-ftehim kien li jhallsuh €250 fix-xahar tax-xoghol kollu li jaghamel.
5. Ikkonferma li matul iz-zmien li Magro hadem magghom huwa qatt ma talabhom aktar flus mill-ammont ta' €250 ix-xahar u qatt ma lmenta li dak l-ammont ma kienx bizzejjed. Infatti l-pagamenti li huma kienu jaghmlulu kienu ta' €250 fix-xahar.
6. Dak il-hin stess waqt il-laqgha li kellhom, huma minnufih gharrfu lil Magro li kienu ser jittterminawlu s-servizzi tieghu b'effett immedjat u ghalhekk talbuh il-kotba u d-dokumenti kollha li kellhom ghandu. Huwa rrifjuta u beda jghidilhom li ma kienx lest li jaghtihom il-kotba u d-dokumenti tagghom qabel ma jhallsuh. Ovvjament bdew jillettikaw ghax huma kienu jehtiegu l-kotba u d-dokumenti tagghom.
7. Peress li huma kienu b'darhom mal-hajt minhabba l-kotba u d-dokumenti li kellhom ghandu, ghamlulu 26 cekk ta' €250-il wiehed *post dated* u dan bhala

hlas ghas-saldu u bil-kundizzjoni li jaghtihom dak il-hin stess il-kotba u d-dokumenti. Dan ghamluh ghalkemm dawn l-istess cekkijiet ma kinux dovuti. Dunstan Magro qabel u tahom il-kotba taghhom.

8. Zied li meta hadu l-kotba u d-dokumenti ghand *accountant* gdid, Saviour Desira, dan gharrafhom li kellhom dokumenti importanti neqsin tant li ma setghax jahdem l-*accounts* tas-sena 2010. Huwa kemm-il darba baqa' jikkuntatja lil Dunstan Magro u jew lil Charmaine fejn baqa' jitlobhom jaghtuhom ix-xoghol li qalu li hadmu ghas-sena 2010. Pero` peress li dan baqa' ma wasalx kellhom jinkarigaw lil Saviour Desira biex jahdem l-*accounts* ta' dik is-sena. Ghal dan ix-xoghol huma kienu gew iccargjati *extra*. Dan kollu li qed jghid gara f'Lulju 2011.
9. Wara, imbaghad f'Settembru 2012, huwa telaq mill-kumpanija Knight Music (2007) Ltd. Saz-zmien li kien ghadu hemm hu, qatt ma rcieva la personalment u lanqas fl-ufficcju tal-kumpanija, xi ittra jew att legali.

Fis-6 ta' Lulju, 2016 xehed ukoll **Mark Galea in kontro-ezami**. Huwa gie muri sensiela ta' emails immarkati bhala DMD1 u DMD2 esebiti fl-atti annessi mal-affidavit ta' Diane Magro. Qal lil jimmagina li din hija l-korrispondenza li ghaddiet bejnu w bejn Diane Magro. Stqarr li ma jafx li effettivament is-socjeta' attrici baghtet xi audit trials lill-accountant il-gdid taghhom, anzi zied li ma jiftakar xejn dwarhom. Qal li jista' jkun li effettivament baghathom, pero' ma jistax jiftakar dak li sehh hames snin ilu, ghalkemm imbaghad zied li hu lanqas biss jaf x'inhw audit trial. Kompla li huwa minnu li kien hu li ffirmat l-kambjali li gew mibghuta lis-socjeta' attrici, u dan ghaliex kienu ftehm mas-socjeta' attrici li kellhom ihallsu mitejn u hamsin Ewro fix-xahar, pero' cio' nonostante s-Sur Magro xorta baghtilhom kont ta' erbatax-il elf Ewro (€14,000), u dan ma kienx mistenni. Qal li Magro ghamel hekk ghaliex huwa kien ipressah minhabba kont ta' VAT u Magro qalilhom li jekk ma jhallsux dawn l-erbatax-il elf hu ma kienx lest li jghaddilhom il-karti. Fi kliemu jghid li Magro kien qed jirrikattahom u

xtaq ikissrilhom il-business. Minhabba fih hu kellu jitlaq mill-kumpanija ghax ma felahx aktar.

Mark Galea esebixxa ittra li giet immarkata mill-Qorti bhala Dokument CSH, liema ittra kienet mibghuta lilu mis-socjeta' attrici, appuntu minn Dunstan Magro. Spjega li huma kienu miftehmin mal-attur biex ihallsu €250 fix-xahar u filfatt ghamlu dawn il-pagamenti ghal numru ta' snin. Il-ftehim kien illi jekk is-socjeta' attrici taghmel xi xoghol *extra* minn dak gia miftiehem, din tinfirmahom li kien hemm xi pagament ulterjuri w mhux jghaddu s-snin u mbaghad jircievu kont ta' erbatax-il elf Ewro (€14,000).

Kompla jghid li r-relazzjoni tieghu mas-Sur Magro kienet wahda ta' hbieb u ghalhekk kull ma kien jitolbu jiffirma hu kien jiffirmah. Ghalhekk, qal, lanqas jaf li ffirma d-dokument Y esebit fl-atti a fol 66.

Rat l-affidavit ta' Saviour Desira fejn bil-gurament tieghu kkonferma li:

- 1) Huwa ilu jahdem minn 1982 bhala Financial Controller u fix-xoghol tieghu jaghmel ukoll l-accounts ta' diversi kumpaniji. Fil-prezent huwa direttur tal-kumpanija DBS Ltd li tiehu hsieb *book keeping/accounts* ta' kumpaniji u anke *self employed persons*.
- 2) Ikkonferma li Knight Music (207) Ltd C41101 kienet ikkomunikat mieghu ghal nofs is-sena 2011 u nkarigatu biex jibda jaghmel il-*book keeping* u finalment isiru l-*audited accounts* mill-awditur. Filfatt kien mar ikellmu John Bonnici li gharrfu bil-kwistjonijiet li kellhom ma' W&D Magro Co Ltd . Huwa qallu li biex jahdimlu l-accounts kellu bzonn il-karti u d-dokumenti minghand din il-kumpanija. Wara ftit zmien John Bonnici kien hadlu diversi dokumenti.
- 3) Huwa mill-ewwel innota li kien hemm xi dokumenti importanti neqsin bhal *opening balances* ghas-sena 2011. Peress li W&D Magro Co Ltd baqghu ma tawhomx dawn id-dokumenti ddecidew li jahdmu s-sena 2010 kollha huma.

- 4) Wara xi zmien John Bonnici rega' mar l-ufficju u tah *statement* mahrug minn WDM Int. Ltd, (peress li W&D Magro kienet bidlet isimha) f'liema *statement* kien hemm ammont *outstanding* allegatament dovut minn Knight Music. F'din l-istess laqgha John Bonnici kien semmielu li s-socjeta' tal-awdituri kienet ghamlitlu sekwestru ghall-ammont li kienet qed tippretendi mis-socjeta' Knight Music. John Bonnici baqa' jinnega li kellu jaghti xi haga lill-awdituri peress li skont hu huwa kien issalda l-pagamenti dovuti.
- 5) Mit-*transaction history sheets* li ghaddielu John moghtija lilu minn WDM Int. Ltd innota li fil-1/3/2011 l-istess socjeta' iddikjarat li l-bilanc dovut lilhom kien ewro 48.25c (ara dokument SD1, pagna 2 anness), Innota wkoll mill-istess dokument illi kienu qeghdin jintalbu *fees* ghal servizzi li jgibu d-dati 2011 and 2013. Ikkonferma li f'dawn is-sentejn huwa kien qed jaghmel il-book keeping tas-socjeta' Knight Music (2007) Ltd u filfatt beda magghom ghan-nofs tal-2011. Dan ifisser li s-socjeta' WDM Int. Ltd ma rendiex l-ebda servizz ta' *accounts* u *book keeping* lis-socjeta' Knight Music (2007) Ltd f'2011 u 2012 wara li beda hu.

Saviour Desira in kontro-ezami fis-6 ta' Lulju, 2016 iddikjara li huwa jiehu hsieb il-book keeping tas-socjeta' konvenuta, pero' stqarr li m'huwiex accountant. Qal li meta gie biex jaghmel *book-keeping* ghas-socjeta' konvenuta, sab li kien hemm numru ta' dokumenti neqsin, fosthom l-*opening balance* tal-2010. Kompla jghid li effettivament John kien gablu l-accounts biex jibda jiehu hsieb mill-2011 'il quddiem u ghalhekk kien hemm bzonn l-*opening trial balance* tas-sena precedenti. Ghalhekk meta ra hekk kellu jiehu decizjoni illi jew is-socjeta' attrici taghmel l-accounts tal-2010 jew inkella jtuh id-dokumentazzjoni w jaghmilhom hu, kif filfatt sar. Hu mexa fuq il-bilanci tal-2009. Kompla li una volta dawn il-bilanci ma gewx provduti, hadem fuq il-bilanci li kien wasal ghalihom hu. Mistoqsi ghaliex ma kinux lahqu nhadmu l-bilanci tal-2010 mis-socjeta' attrici, stqarr illi ma jafx.

Rat in-nota ta' WDM International Ltd ipprezentata fis-6 ta' Lulju 2016, li permezz taghha pprezentat l-**affidavit ta' Diane Magro**.

Din iddikjarat li hija manager tas-socjeta' attrici u tiehu hsieb it-tmexxija ta' kuljum tal-kumpanija. Qalet li wara li kienet intbaghtet l-ittra ufficjali tas-6 ta' Gunju 2014, kien avvicinahom John Bonnici biex isaqsihom ghaliex kienet intbaghtet l-ittra u ghalfejn sar is-sekwestru, w kienu ftehm u li ssir laqgha bl-avukati rispettivi. Qalet li hi kienet prezenti ghal din il-laqgha, fejn Bonnici sostna li hu kien hallashom kull ma kien dovut lilhom u li kien ghamel stop payment meta nduna b'dan. Qalet li Bonnici rrefera ghall-ammont ta' €10,310 li kien ghaddielhom fl-1 ta' April 2010. Huma spjegawlu li dan l-ammont kien tahulhom biex huma jhallsulu t-taxxi dovuti minnu ghan-nom tas-socjeta' Knight Music 2007 Ltd. Qalet li dan kien parti mis-servizz taghhom. Komplet li John Bonnici kien haseb li dan kien il-pagament dovut lilhom ghas-servizzi taghhom. Huma pprezentawlu dokumentazzjoni biex jissostanzjaw il-posizzjoni taghhom. Dakinhar l-avukat ta' Bonnici, Dr. Simon Micallef Stafrace, kien issuggerixxa li l-accountant ta' Bonnici certu Saviour Desira jiltaqa' maghhom.

Ziedet li Bonnici kien sostna li kien lest li jhallashom una volta jivverifika li tassew kellu jthom l-ammont minnhom mitlub u qalilhom li hu ma kellu l-ebda oggezzjoni la kontra xoghlhom u lanqas kontra l-kontijiet. Il-problema kienet li hu kien minghalih li b'dawk l-ghaxart elef kien hallashom. Qalet li wara din il-laqgha kienu ddecidew li ma jsegwux il-mandat b'kawza w filfatt waqqghuh. Kienu certi li Saviour Desira kien se jikkonferma dak li kienu qed isostnu huma w ikkonfermat li filfatt hekk kien. Ghaldaqstant wara dan kollu huma hasbu li issa kienu se jithallsu, pero' Bonnici xorta baqa' ma hallasx u allura regghu baghtulu ittra ufficjali ohra. Ircevev risposta minghand l-avukat il-gdid ta' John Bonnici, Dr. Frank Cassar, fejn Bonnici cahad li kellu jthom xi flus u li kien hallas kull ma kien dovut lilhom.

Cahdet dak allegat fl-affidavits prezentati mis-socjeta' konvenuta, li huma ma tawhomx id-dokumentazzjoni w filfatt ghaddewlhom anke l-audit trail u dan minkejja li kienu ghadhom ma thallsux. Ix-xhud stqarret li tassew li ma kinux ghaddew l-opening balance tas-sena 2011 lil Saviour Desira, pero' ziedet tghid li dan ma kienx tort taghhom. Spjegat li bhalma qalu Mark u John, huwa minnu li dawn kienu tterminaw is-servizz taghhom b'mod immedjat (minkejja li fil-Letter of Engagement kien hemm stipulat Notice period) waqt li huma kienu ghadhom qed jahdmu s-sena 2010 w filfatt lanqas kienu lahqu ghalquha. Cio' nonostante kienu lahqu ghamlu hafna xoghol, u ta' dan talbu li jithallsu, ghalkemm ikkonfermat li l-kont ghas-sena 2010 kien ferm inqas minn snin ohra ghaliex ma kienux hadmuha kollha.

Diane Magro esebiet sensiela ta' emails skambjati bejn is-socjetajiet partikolarment bejnha w bejn Mark Galea (Dok. DMD1 u DMD2). Dawn juru li filfatt kienu ghaddew id-dokumenti mitluba w komplew anke jassistu lil ta' warajhom.

Qalet li l-€250 msemija minn John Bonnici kienu ammont li kellu jithallas kull xahar akkont ta' dak dovut. Spjegat li huma juzaw sistema fejn il-klijenti ta' kull xahar ihallsu somma fissa on account imbaghad perjodikament johorgu kontijiet attwali u jaraw x'differenza jkun fadal x'jithallas jew x'jintradd lura. Qalet li dan l-ammont suppost kien f'Liri Maltin pero' Mark u John kienu fehmu hazin u kienu jhallsu f'Euros, jigifieri bdew ihallsu €250 minflok LM250. Minkejja dan, huma meta kienu jaraw li dawn xorta kienu jhallsuhom b'mod pjuttost konsistenti, baqghu ghaddejjin b'dan l-arrangament.

Cahdet li dan l-ammont kellu jkopri dak kollu li kien dovut – izda kien isir *on account*.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta' konvenuta kif ipprezentata fir-registru ta' din il-Qorti nhar it-3 ta' April 2017 u dik ipprezentata mis-socjeta' attrici seduta stante nhar is-26 ta' April 2017.

Rat illi l-avukati tal-partijiet trattaw il-kawza fis-seduta tat-8 ta' Gunju 2017 u awtorizzaw lill-Qorti tghaddi ghas-sentenza finali taghha.

Ikkunsidrat:

Illi f'din il-kawza is-socjeta' attrici qed titlob lil din il-Qorti tikkundanna lis-socjeta' konvenuta sabiex thallasha s-somma imsemmija fir-rikors promotur taghha u cioe' l-ammont ta' tlett elef, sebgha mija u sitta u sebghin Ewro (€3,776) rapprezentanti din is-somma hlasijiet dovuti minnha ghal servizzi ta' auditing rezi lilha. Illi s-socjeta' konvenuta fir-risposta taghha tghid fl-ewwel lok permezz ta' eccezzjoni ulterjuri li l-azzjoni odjerna hija wahda preskritta ai fini tal-Artikolu 2149 (c) tal-Kapitolu 16 u fil-mertu issostni li hija m'ghandha taghti xejn u ghalhekk it-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

Illi ghalhekk din il-Qorti kellha tezamina ix-xhieda u provi prodotti mill-partijiet sabiex tara jekk is-socjeta' attrici irnexxilhiex tipprova l-kaz taghha peress illi hija s-socjeta' attrici li qed tallega li ghandha tiehu minghand is-socjeta' konvenuta.

Il-Qorti tibda billi tirrileva li f'kawza ta' din ix-xorta fejn il-kredibilita` u l-veracita` tal-provi huma determinanti, hija trid tfittex li toqghod fuq l-ahjar prova, u tmur ghall-provi sekondarji biss meta tal-ewwel ma jkunux disponibbli.

Fis-sentenza tas-26 ta' Settembru 2013 fil-kawza "**Chef Choice Limited vs Raymond Galea et**" (mhux appellata), il-Prim'Awla tal-Qorti Civili (PA/JRM) kellha l-okkazjoni tidhol f'dettall dwar kif ghandu jigi trattat l-oneru tal-prova.

Hija l-fehma ta` din il-Qorti illi l-linji ta` hsieb li kienu traccjati f`dik is-sentenza jimmeritaw riferenza konsiderata u partikolari ghall-fini tad-decizjoni tal-lum.

Bosta kienu il-principji li ttrattat il-Qorti f`dik id-decizjoni u li din il-Qorti tghid li huma rilevanti ghall-kawza tal-lum. Fost hwejjeg ohra, il-Qorti hemm qalet hekk:

“... Illi l-Qorti tqis li, ghalkemm il-grad ta’ prova fil-procediment civili m’huwiex wiehed tassattiv daqs dak mistenni fil-procediment kriminali, b’daqshekk ma jfissirx li l-provi mressqa jridu jkunu anqas b’sahhithom. Il-prova mistennija fil-qasam tal-procediment civili ma tistax tkun semplici supposizzjoni, suspett jew kongettura, imma prova li tikkonvinci lil min irid jaghmel gudizzju.

*Izda f’kazijiet mibnija fuq id-delitt jew il-kwazi-delitt, l-aktar meta jkun hemm imdahhal xi eghmil tal-qerq tal-parti mharrka huwa ammess li “f’kawza civili d-dolo jista’ jigi stabbilit anke permezz ta’ presunzjonijiet u ndizji, purke’ s’intendi jkunu serji, precizi u konkordanti, b’tali mod li ma jhallu l-ebda dubju f’min hu msejjah biex jiggudika” (ara - P.A. PS - **Emanuel Ciantar vs David Curmi et** - konfermata mill-Qorti tal-Appell fid-19.6.2006).*

Illi minbarra dan, il-parti attrici ghandha l-obbligu li ttipprova kif imiss il-premessi ghat-talbiet taghha b’mod li, jekk tonqos li taghmel dan, iwassal ghall-helsien tal-parti mharrka (ara - App. Inf. - JSP - 12.1.2001 - **Hans J. Link et vs Raymond Mercieca**). Il-fatt li l-parti mharrka tkun ressqet verzjoni li ma taqbilx ma’ dik imressqa mill-parti attrici ma jfissirx li l-parti attrici tkun naqset minn dan l-obbligu, ghaliex jekk kemm-il darba l-provi cirkostanzjali, materjali jew fattwali jaghtu piz lil dik il-verzjoni tal-parti attrici, l-Qorti tista’ taghzel li toqghod fuqha u twarrab il-verzjoni tal-parti mharrka. Min-naha l-ohra, il-fatt li l-parti mharrka ma tressaqx provi tajba jew ma tressaq provi xejn kontra l-pretensjonijiet tal-parti attrici, ma jehlisx lil din milli ttipprova kif imiss l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet taghha (ara - App. Inf. PS - 7.5.2010 - **Emanuel Ellul et vs Anthony Busuttil**)

Illi huwa ghalhekk li l-ligi torbot lill-parti f'kawza li tipprova dak li tallega (ara l-Art. 562 tal-Kap 12) u li taghmel dan billi tressaq l-ahjar prova (Art. 559 tal-Kap 12).

“... Izda dak li jghodd f'kawza m'huwiex l-ghadd tax-xhieda mressqa ghaliex “il-fatt li xhieda jkunu gew prodotti minn parti partikolari f'kawza ...certament ma jfissirx li l-Qorti hija marbuta li temmen b'ghajnejha maghluqa, jew li temmen aktar, dak kollu li dawn ix-xhieda jghidu 'favur' il-parti. Fuq kollox, ix-xhud ma jigix prodott biex jixhed 'favur' parti jew 'kontra' ohra, imma jigi prodott biex jghid il-verita`, il-verita` kollha, u xejn anqas minn dik il-verita` kollha” (ara - App. Civ. 19.6.2006 - **Emanuel Ciantar vs David Curmi et**)

Illi l-Qorti tqis li, izda, bhal ma jigri f'kazijiet bhal dawn, il-verzjonijiet tal-partijiet u ta' dawk li setghu nvoluti maghhom ikunu tabilfors mizghuda b'doza qawwija ta' apprezzament suggettiv ta' dak li jkun gara. Il-Qorti tifhem li kull parti jkollha t-tendenza li tpingi lilha nnifisha bhala l-vittma u l-parti l-ohra bhala l-hatja, u dan jghodd ukoll ghall-verzjonijiet li jaghtu dawk il-persuni l-ohrajn li jkunu b'xi mod involuti fl-episodju. Huwa d-dmir tal-Qorti li tgharbel minn fost dawn il-verzjonijiet kollha u minn provi indipendenti li jistghu jirrizultaw il-fatti essenzjali li jistghu jghinuha tasal biex issib x'kien li tassew gara u kif imxew l-affarijiet.

Illi l-Qorti tifhem li, fil-kamp civili, il-piz probatorju m'huwiex dak ta' provi lil hinn mid-dubju ragonevoli (ara App. Inf. PS - 7.5.2010 - **Emanuel Ellul et vs Anthony Busuttil**). Izda fejn ikun hemm verzjonijiet li dijametrikament ma jaqblux, u li t-tnejn jistghu jkunu plawsibbli, il-principju ghandu jkun li tkun favorita t-tezi tal-parti li kontra taghha tkun saret l-allegazzjoni (ara - P.A. NC - 28.4.2004 - **Frank Giordmaina Medici et vs William Rizzo et**). Ladarba min kellu l-obbligu li jipprova dak li jallega ma jsehhlux iwettaq dan, il-parti l-ohra m'ghandhiex tbatu tali nuqqas u dan bi qbil mal-principju li *actore non probante*

reus absolvitur (ara P.A. LFS - 18.5.2009 - **Col. Gustav Caruana noe et vs Air Supplies and Catering Co. Ltd.**)

Min-naha l-ohra, mhux kull konflitt ta' prova jew kontradizzjoni ghandha twassal lil Qorti biex ma tasalx ghal decizjoni jew li jkollha ddu fuq il-principju li ghadu kemm issemma. Dan ghaliex, fil-qasam tal-azzjoni civili, l-kriterju li jwassal ghall-konvinciment tal-gudikant ghandu jkun li l-verzjoni tinstab li tkun wahda li l-Qorti tista' toqghod fuqha u li tkun tirrizulta bis-sahha ta' xi wahda mill-ghodda procedurali li l-ligi tippermetti fil-process probatorju (ara - App. Civ. 19.6.2006 - **Emanuel Ciantar vs David Curmi noe**).

Fit-twettiq ta' ezercizzju bhal dak, il-Qorti hija marbuta biss li taghti motivazzjoni kongruwa li tixhed ir-ragunijiet u l-kriterju tal-hsieb li hija tkun haddmet biex tasal ghall-fehmiet taghha ta' gudizzju fuq il-kwestjoni mressqa quddiemha (ara - App. Inf. 9.1.2008 - **Anthony Mifsud et vs Victor Calleja et**).

Fil-kwadru tal-insenjamenti li johorgu minn din is-sentenza, din il-Qorti taghmel dawn l-osservazzjonijiet dwar il-provi li tressqu fil-kawza tal-lum.

1. Is-socjeta' attrici qed titlob il-hlas ta' servizz moghti minnha lis-socjeta' konvenuta rapprezentanti servizz ta' auditing ghas-snin 2008 u 2009 u dan fl-ammont ta' €3,776 skond zewg invoices esebiti fl-atti a fol 15 u 16 tal-process datati 15 ta' Marzu 2011.
2. Illi l-fees taghha huma daww miftiehma bejniethom skond l-engagement letter datata 19 ta' Awwissu 2008 esebita fl-atti a fol. 8. Jinghad li dan il-ftehim huwa ffirmat minn Mark Galea u John Bonnici ghan-nom tas-socjeta' konvenuta u dan fil-11 ta' Settembru 2008.
3. Illi Dunstan Magro li xehed ghan-nom tas-socjeta' attrici jispjega li s-socjeta' konvenuta ma ghamlet l-ebda hlas lis-socjeta' attrici ghar-rigward dan il-kont u kien sahanstira anke ipprezenta ittra ufficcjali.
4. Illi Dunstan Magro jghid ukoll li huwa kien lahaq ftehim ma' Mark Galea illi dak iz-zmien kien jokkupa l-kariga ta' Direttur tas-socjeta' konvenuta li s-

- socjeta' konvenuta kellha thallas dan id-debitu taghha permezz ta' kambjali u fil-fatt huwa esebixxa dawn l-istess kambjali li gew immarkati bhala Dok Z.
5. Jispjega wkoll is-sur Magro li s-socjeta' konvenuta harget numru ta' cekkijiet *post dated* bil-ghan li tkopri dawn l-istess kambjali pero' dawn ma ssarfux (Dok X a fol 56 et seq). Ic-cekkijiet (disgha) huma datati sa minn 25 ta' Lulju 2012 sa 25 ta' Awwissu 2013.
 6. Is-sur Magro jghid li meta s-socjeta' konvenuta ma onorax ic-cekkijiet mahruqa minnha hija pprezentat nhar is-6 ta' Gunju 2014 (Dok CSH) ittra ufficcjali (esebita fl-atti a fol. 83) ai termini tal-Artikolu 166A tal-Kap 12 liema ittra is-socjeta' konvenuta kienet giet notifikata biha u wiegbet li '*l-ammont li seta' kien talvolta dovut gja thallas'* u ittra ufficcjali ohra datata 13 ta' Novembru 2014 (Dok R esebita fl-atti a fol. 78).
 7. Illi s-Sur Magro jikkonferma li s-socjeta' konvenuta ma hallsitx l-ammont mitlub fir-rikors promotur.
 8. Is-sur Magro jikkonferma ukoll li kien ipprezenta Mandat ta' Sekwestru kontra s-socjeta' konvenuta pero' skond ix-xhieda moghtija minn Dr Simon Micallef Stafrace li kien qed jagixxi f'isem is-socjeta' konvenuta huwa kien ipprezenta kontro-mandat ghaliex is-socjeta' attrici ma kienitx ipprezentat il-kawza fit-terminu previst mill-ligi.
 9. Is-Sur Magro jghid li dak iz-zmien kien hemm djalogu ghaddej bejn is-socjetajiet kontendenti fejn haseb li s-socjeta' konvenuta kienet ser tasal biex taghmel il-pagament dovut u kien ghalhekk li ma pprezentax il-kawza minnufih.
 10. Is-Sur Magro jichad ukoll dak li gie allegat mis-socjeta' konvenuta li huwa ma tax id-dokumentazzjoni rikjesta minnha sabiex tuza s-servizz ta' awditur iehor u jghid li l-accounts kienu kollha registrati u ghalhekk l-awditur il-gdid setgha jahdem l-accounts tieghu a bazi tar-readings li kien hemm fuq dawn l-istess *audited accounts*.
 11. Illi minn naha l-ohra s-socjeta' konvenuta tramite ix-xhud taghha John Bonnici tghid li ma hix qed taqbel mal-kont u kien ghalhekk li kienu iddecidew li jitterminaw is-servizz li kienu qed jinghataw minghand is-

socjeta' attrici u kien ghalhekk li talbuha ghal xi dokumentazzjoni biex jghadduha lill-awditur gdid taghhom.

12. Is-Sur Bonnici jghid li s-socjeta' attrici ma kinitx disposta li tikkoopera maghhom qabel ma jhallsu l-kontijeit pendenti li kellhom. Jghid li kien ghalhekk li ddecidew li jaghtu sitta u ghoxrin post dated cheques fl-ammont ta' mitejn u hamsin ewro (€250) 'l wiehed u cioe' l-ammont ta' sitt elef u hames mitt ewro (€6500) b'kollox u dawn kienu datati mill-25 ta' Lulju 2012 sal-25 ta' Awwissu 2013 (fol 56 sa 65 Dok X).
13. Is-Sur Bonnici jghid li kienu ghaddew dawn l-istess cekkijiet f'daqqa sabiex hadu d-dokumenti li xtaqu minghand is-socjeta' attrici u hu ghalhekk li isostni li m'ghandhom jaghtu xejn.
14. Illi s-socjeta' konvenuta pprezentat ukoll transaction history taghha li kellha mas-socjeta' attrici (Dok SD1 a fol. 135) u minn ezami tal-istess jirrizulta li in effetti kienu saru numru ta' pagamenti fl-ammont ta' mitejn u hamsin ewro a favur tas-socjeta' attrici tul perjodu ta' zmien.
15. Jirrizulta ukoll mix-xhieda ta' John Bonnici (seduta tas-6 ta' Lulju 2016) li in effetti huma kienu ghamlu stop payment fuq ic-cekkijiet li kienu hargu ghaliex kellhom ic-cheque book taghhom li kien mitluf u in oltre ghaliex hassu li s-socjeta' attrici ma ghaddietilhomx id-dokumentazzjoni li kellhom bzonn. Jikkonferma li kienu waslu fi ftehim li s-socjeta' attrici kellha ttihom id-dokumenti li kellhom bzonn waqt li huwa jonora c-cekkijiet li kien tahom.

Bhala fatti ma jidhirx li hemm wisq kontestazzjoni salv li s-socjeta' konvenuta tghid li s-socjeta' attrici ma ghaddietilhiex id-dokumenti kollha u minhabba f'hekk ghamlet stop payments u dak li tghid is-socjeta' attrici li m'hu veru xejn li ma ghadditx id-dokumentazzjoni pero' minkejja dan is-socjeta' tatha numru ta' cekkijiet u cio' nonostante dawn ma gewx onorati minhabba *stop payments*.

Preskrizzjoni.

Illi s-socjeta' konvenuta qiegħda teccepixxi il-preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2149 (c) tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta li jiddisponi s-segħwenti:

L-azzjonijiet hawn that imsemmija jaqghu bi preskrizzjoni bl-egħluq is-sentejn:
(c) *“L-azzjonijiet ta' l-avukati, prokuraturi legali, nutara, arkitetti u inginiera civili u persuni ohra li jesecitaw professjonijeit jew arti liberali ohra, għad-drittijiet tagħhom u għall-ispejjez li jkunu għamlu”*

M'hemmx dubju li s-servizz li ngħata mis-socjeta' attrici kien wieħed ta' awditjar ta' accounts li jsiru minn professjonisti u cioe' Awditur u għalhekk dan l-artikolu japplika in principju. Jirrizulta li in effetti u dan mhux kontestat li s-servizz li qed jintalab il-hlas tieghu kien għas-snin 2008 sa 2009 u cioe' sabiex jingħalqu il-kontijiet ta' dawn is-sentejn. Konsegwentement l-azzjoni għal hlas ta' dan is-servizz kellu jsir sa mhux aktar tard sa minn l-aħħar tas-sena 2011 (u cioe' entro l-perjodu ta' sentejn) salv jekk ma jkunx hemm xi interruzzjoni jew sospensjoni tat-terminu jew addirittura jekk ma jkunx hemm xi hlas tad-dejn magħmul mid-debitur innifsu jew minn terz li jidher għalih.

Huwa sew konkordi f'materja ta' preskrizzjoni illi l-principji gwida huma bejn wieħed u iehor is-segħwenti:

1. In linea generali, il-preskrizzjoni tista' tigi mwaqqa' billi wieħed juri illi għal xi motiv legali dik il-preskrizzjoni eccepita mhix ammissibbli jew illi kien hemm is-sospensjoni jew l-interruzzjoni tagħha jew ir-rinunzja. Ara **“Hilda Bartolo et - vs- Giuseppina Zammit et”**, Prim' Awla, Qorti Civili, 13 ta' Jannar, 1953;

2. L-interruzzjoni u r-rinunzja mhux l-istess haga, anke jekk sew l-interruzzjoni u sew ir-rinunzja, iridu jirizultaw b'mod car u inekwivokabbli. Skond il-gurisprudenza, l-operattivita' tagħhom hi f'dan is-sens. Salv fil-kaz ta' att gudizzarju, ir-rikonoxximent ta' debitu jinterrompi l-preskrizzjoni li tkun għadha in corso, izda jekk il-preskrizzjoni tkun għa kompjuta hi ipotizzata qagħda ta'

rinunzja u mhux ta' interruzzjoni. Ara "**Joseph Bajada - vs- Alfred Naudi**", Qorti tal-Kummerc, 12 ta' Jannar 1950 u "**Maria Lourdes Brincat -vs- Giuseppe Brincat et**", Appell Civili, 9 ta' Dicembru 1994;

3. Fil-kaz tar-rikorrenza tal-wahda jew ta' l-ohra l-indagini timplika apprezzament ta' fatti. M'ghandniex xi nghidu, il-kreditur-attur li jivvanta l-interruzzjoni jew ir-rinunzja jrid juri mhux biss li jezisti fatt inkompatibbli mal-volonta' li wiehed javvalora ruhu mill-preskrizzjoni izda, ukoll, li dan il-fatt jimmanifesta fih, u minghajr possibilita' ta' xi interpretazzjoni diversa, il-volonta' inekwivokabbli ta' l-interruzzjoni jew tar-rinunzja. Ara "**Fibermar Company Limited -vs- Christian Camilleri**", Appell Inferjuri, 12 ta' Gunju, 2009 u "**Frank P. Borg Limited -vs- Joseph Camilleri**", Appell Superjuri, 28 ta' Mejju 2010;

4. Apparti l-kaz ta' l-interruzzjoni b'att gudizzjarju skond il-previzjoni tal-ligi fl-Artikoli 2128 u 2130 tal-Kodici Civili, l-interruzzjoni tista' tirrizulta minn qaghdiet ohra bhal ma huma r-rikonoxximent tad-debitu (Artikolu 2113) kif gara f'dan il-kaz jew il-hlas akkont (Artikolu 2134). Ara ghal aktar dettal is-sentenza ta' din il-Qorti kif presjeduta in re: "**Martin Mizzi -vs- Joseph Camilleri**", 20 ta' Ottubru, 2004, abbraccjata mill-Qorti ta' l-Appell Superjuri fil-kawza fl-ismijiet "**Carmelo Abdilla et -vs- Frances Gloria Crockford et**", 26 ta' Gunju, 2009;

Fil-kaz odjern jirrizulta li in effetti t-talba gudizzjarja ghal hlas saret l-ewwel darba permezz ta' ittra ufficcjali li saret fis-6 ta' Gunju 2014 u ghalhekk wara li l-perjodu kien gja skada ta' meta setghet tigi intavolata l-azzjoni u dan ghaliex il-kawza odjerna terga' giet intavolata fis-sena 2015 u ghalhekk ukoll wara il-perjodu preskrittiv.

Kif inghad fil-kaz **Id-Direttur tar-Registru Pubbliku vs HSBC Bank Malta p.l.c** deciz fl-1 ta' Lulju 2014 –

“Fis-sentenza taghha tat-30 ta` Mejju 2003 fil-kawza “**Is-socjeta’ kummercjali Dominic Department Stores Limited vs Is-socjeta’ kummercjali Malta Dairy Products Limited**” il-Qorti tal-Appell qalet hekk :

L-Artikolu 2133 tal-Kodici Civili jghid hekk: “*Il-preskrizzjoni tinkiser jekk id-debitur jew il-pussessur jaghraf il-jedd tal-parti li kontra taghha dik il-preskrizzjoni kienet bdiet miexja.*”

Fis-sentenza moghtija minn din il-Qorti ta` l-Appell tat-30 ta` Mejju 1952 fil-kawza fl-ismijiet ‘**Carmelo Micallef vs Brigadier John Belle Mc Canee noe**’ jinghad hekk: “*Illi r-rikonjizzjoni interruttiva ghar-rinunzja ghall-preskrizzjoni kompita tista` tkun diretta u espressa, b`dikjarazzjoni formali tal-volonta` li jigi rikonoxxut id-dritt; tista` tkun diretta u tacita, b`fatti li fihom infushom immedjatament juru dik il-volonta`; u tista` tkun indiretta jew prezunta, dedotta minn fatti konkludenti inkompatibili mal-volonta` tal-preskriventi li jikkontesta l-ezistenza u l-ezercizzju tad-dritt. Ir-rinunzja tacita hi kwistjoni tal-volonta` prezunta tad-debitur, u kwindi ma hemmx rinunzja jekk hu jesprimi ruhu b`mod li jimmanifesta pjuttost l-intenzjoni li ma jirrikonoxxix id-dritt;*

Ma hemmx dubju li, kif jghidu **Marcade` u Pont** (Spiegaz. Teor. Prat. Cod. Nap., XI. P. 190, para. 179), “*..... nel caso di contesa sulla circostanza della ezistenza della ricognizione, la prova appartiene a colui che la invoca.....*”

Biex l-attijiet tad-debitur jigu nterpretati bhala rikonoxximent, jehtieg li jkunu univoci **Il-Baudry-Lacantinerie** (Tratt. Teor. Prat. Dto. Civ., pag. 393 et seq) jikkontempla diversi kazijiet fejn tidhol il-kwistjoni tar-rikonoxximent, u jghid (ara nota (3) pag. 393) illi:- “*Dei semplici colloqui tra creditori e debitori non potrebbero evidentemente implicare il riconoscimento del debito*”.

Fis-sentenza li tat il-Qorti Civil Prim'Awla (PA/NC) fil-kawza "**Perit Joseph Barbara et vs Segretarju tal-War Damage Commission**" inghad hekk :-

Illi l-Artikolu 2133 tal-Kap.16 jiddisponi li "*Il-preskrizzjoni tinkiser jekk id-debitur jew il-pussessur jaghraf il-jedd tal-parti li kontra taghha dik il-preskrizzjoni kienet bdiet miexja*".

*"Kif josserva l-Laurent ir-rikonoxximent huwa rinunzia `Chi riconosce I diritti del creditore fa una rinuncia il riconoscimento implica una rinunzia; coll'ammetero il diritto della persona contro la quale si sta prescrivendo io rinuncio a valermi del tempo gia corso a mio profitto`. Il-gurisprudenza maltija [Prim Awla Farrugia vs Perini] ikkunsidrat l-interruzzjoni anki bhala `l` abdicazione di un diritto` [App.Civ. **Alfred Brownrigg vs Giuseppe Fenech**].*

[.....]

F`dan ir-rigward huwa rilevanti dak li osservat l-Onorabbli Qorti tal-Appell fil-kawza '**Anthony Guillaumier vs Joseph Cassar Aveta**' fis-sens li trattattivi bi skop ta` transazzjoni jinterrompu l-preskrizzjoni u jaghtu fundament ghar-rinunzja interruttiva tacita tal-istess "*reggiandosi negli effetti la rinunzia alla prescrizione alla ricognizione, sia pure tacita, del proprio debito sull fondamento che il debitore quando si presta alle trattative, riconosce la sussistenza delle pretese e fa` abbastanza perche` il precetto [tal-ligi] sia sodisfatto [Vol.XXIV.II.589; XXXII.I.639; XVIII.II.621; XLII.I.153]*"

...

In tema legali jigi osservat li l-ligi tistipula li "*Tista` ssir rinunzja ghall-preskrizzjoni gia akkwistata*" [Art.2108(2)] u fl-Artikolu sussegwenti tghid hekk: "*(1) Ir-rinunzja ghall-preskrizzjoni tista` tkun espressa jew tacita; (2) Ir-rinunzja tacita tigi minn fatt li jissoponi l-abbandun tal-jedd akkwistat*".

Illi r-rinunzja lecita ghad-dekorriment tal-perijodu preskrittiv estintiv ta` l-azzjoni trid tirrizulta "*da un fatto che suppone l`abbandono del diritto acquistato....Comunque sia, non potrebbe esservi dubbio sul pensiero della*

Corte..... La volonta` tacita` deve essere tanto certa quanto la volonta` espressa..... il fatto deve essere di tale natura, che non lasci nessun dubbio sulla intenzione di abbandonare il diritto acquisito colla prescrizione”. Fi kliem iehor ir-rinunzja ghall-preskrizzjoni trid tikun rizultat ta` attijiet jew fatti li ma jistghux jfissru jew jittiehdu b` haga ohra hlief bhala rinunzja jew ammissjoni [Vol.XXIX.I.326]. Fil-kaz ta` dubbju l-apprezzament ghandu jwassal ghall-konvinciment kontra r-rinunzja u mhux favur”.

Il-Qorti trid tara l-kwistjoni dwar jekk il-pagamenti li saru permezz ta' cekkijiet li bbounsjaw jew addirittura il-kambjali li gew iffirmati bejn il-partijiet jammontax ghal accettazzjoni tad-debitu u nterrompa l-preskrizzjoni. In oltre wkoll jekk il-korrispondenza li giet skambjata u esebita fl-atti ukoll taffermax li kien hemm interruzzjoni tal-preskrizzjoni.

Jirrizulta mix-xhieda ta' John Bonnici li in effetti huwa ghamel il-pagament dovut permezz ta' cekkijiet sabiex jottjeni l-allegat dokumentazzjoni li kellu bzonn. Pero' jghid ukoll fl-istess nifs li huwa ghamel stop payment ghaliex kien intilef ic-cheque book. Alura dan ifisser indirettament li d-debitu tas-socjeta' konvenuta gie rikonoxxut u ghalhekk zgur li kien hemm interruzzjoni ta' dan it-terminu preskrittiv impost bl-Artikolu 2149(c) tal-Kap 16. Jghid ukoll fix-xhieda tieghu li huma hargu sitta u ghoxrin post dated cheque sabiex il-kwistjoni pendent tigi hekk rizolta u maghluqa. Dan ukoll jikkonfema li kien hemm accettazzjoni tad-debitu u konsegwentement interruzzjoni tat-terminu preskrittiv.

L-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ghalhekk qed tigi michuda.

Fir-rigward il-mertu s-socjeta' konvenuta tghid li m'ghandha taghti xejn ghaliex il-hlas effettivament sar.

Illi l-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fis-sentenza taghha datata 20 ta' Jannar, 2003 fl-ismijiet “Joseph Camilleri vs Emanuel Calleja” qalet:

“Illi fil-kors ordinarju tal-process min jallega l-pagament dan irid jissostanzjah, anke jekk biex jaghmel dan mhux necessarjament jipproduci ricevuti. Provi ohra konvincenti jibbastaw skond ic-cirkostanzi u l-fatti tal-kaz li jkun, kif emergenti mir-rizultanzi processwali” (Ara “**Av. J. Buttigieg noe vs Jos. Portelli noe**”, Appell Kummercjali, 26 ta’ Jannar 1976; “**Joe Chetcuti noe vs Joseph Pearson et noe**,” Appell, 5 ta’ Ottubru 1998). Kif jinghad mill-**Phipson “On Evidence”**, (11th Edition, para 103) “*In civil cases the evidential burden may be satisfied by any species of evidence sufficient to raise a prima facie case*”.

Illi kif inghad abbazi tal-eccezzjonijiet tas-socjeta’ konvenuta, u hawn ovvjament il-Qorti qed tirreferi ghat-tieni wahda, stante li l-ewwel eccezzjoni gha giet deciza, huwa l-oneru tas-socjeta’ konvenuta li ttipprova dak minnha allegat, stante li qed jigi kontestat huwa l-fatt li l-kreditu mhux dovut.

Illi huwa veru li l-istess awtur Phipson “On Evidence” jispjega wkoll (op. cit, para 91) illi r-regola “*Ei qui affirmat non ei qui negat incumbit probatio*” “*is adopted principally because it is but just that he who invokes the aid of the law should be the first to prove his case*”, pero’ huwa ovvju li abbazi tal-principji fuq esposti w in vista tal-eccezzjoni tas-socjeta’ konvenuta hemm spostament fl-oneru tal-prova, la darba s-servizz ta’ awditjar tas-socjeta’ attrici ma gew bl-ebda mod kontestati.

Illi s-socjeta’ konvenuta tghid li hija hallset id-debitu taghha permezz ta’ kambjali u ta’ numru ta’ post dated cheques. Ghalhekk m’hemmx dubbju li fil-fehma taghha id-debitu kien dovut. Issa x’kienet jew ma kienitx ir-raguni ghaliex ghamlet numru ta’ *post dated cheques* u wara harget *stop payment* fuqhom ma jbidilx in-natura tal-azzjoni li s-socjeta’ konvenuta hija fil-fatt debitrici tas-socjeta’ attrici. John Bonnici jghid li ghamlu *stop payment* ghaliex kien intilef ic-cheque book u fl-istess hin ghaliex is-socjeta’ attrici ma tathomx id-dokumentazzjoni rikjesta biex jghadduha lil awditur iehor.

Dan ma jfissirx li ghalhekk allura s-servizz mis-socjeta' attrici ma nghatax jew li ma kienx tajjeb. Ma jidhirx li s-socjeta' konvenuta allegat li s-servizz moghti ma kienx tajjeb u ma hadhet l-ebda passi kontra s-socjeta' attrici sabiex tinghata l-allegata dokumentazzjoni rikjesta maghha, lanqas ma pprezentat xi ittra ufficcjali b'talba ad hoc. Stenniet biss lis-socjeta' attici li tfittex tithallas il-kreditu taghha u wara ittentat twaqqaf din l-azzjoni b'eccezzjoni bhal din li l-ammont mitlub mhux dovut.

Il-Qorti ma thossx li s-socjeta' konvenuta rnexxielha tipprova il-kaz taghha u cioe' li l-ammont mitlub mhux dovut.

Ghaldaqstan,t din il-Qorti filwaqt li tichad l-eccezzjonijeit kollha tas-socjeta' konvenuta, qieghda tilqa' it-talba attrici b'dan illi qed tikkundanna lis-socjeta' konvenuta thallas lis-socjeta' attrici s-somma imsemmija firikors promotur u cioe' l-ammont ta' tlett elef, sebgha mija u sitta u sebghin Ewro (€3,776).

Bl-ispejjez inkluz dawk tal-ittri ufficcjali u tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju u l-imghax jibda jiddekorri mid-data tan-notifika tal-ittra ufficcjali tas-6 ta' Gunju 2014.

**Dr Consuelo Scerri Herrera LL.D.
Magistrat**

**Graziella Attard
Deputat Registratur**